

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จาก ทูทางเศรษฐกิจ ทูทางสังคม ทูทางทรัพยากรธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมและประเพณีและวัฒนธรรม ชุมชน เพื่อแก้ปัญหาความยากจน และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, สศช.) ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นานาประเทศ ให้ความสำคัญเพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อมและให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, สารคดีดี.คอม)

อ่าวคุ้งกระเบนมีลักษณะเด่นหลายอย่าง คือมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติอันงดงาม มีศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณ อ่าวคุ้งกระเบน มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งหมดประมาณ 4,000 ไร่ มีบริเวณป่าชายเลนริมชายฝั่งทะเลที่สามารถพานักท่องเที่ยวเดินชม มีพื้นที่ราวๆ 200 ไร่ เป็นไปตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทำการฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการอบรมเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย นำมาพัฒนาด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงยังเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมพร้อมๆ กับการรักษาสมดุลของระบบนิเวศให้มีความอุดมสมบูรณ์ (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ, จันทบุรี, ม.ป.ป.)

จังหวัดจันทบุรีได้ร่วมหารือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและพิจารณาความเหมาะสม จึงกำหนดพื้นที่ตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 ศูนย์ศึกษาดังกล่าว เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการศึกษาวิจัย และการพัฒนาในเขตที่ดินชายทะเล โดยวิธีการผสมผสานความรู้อันหลากหลายของแต่ละหน่วยงานเพื่อวางแผนพัฒนาการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมและยั่งยืนตลอดไป สำหรับแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นได้มีแผนงานท่องเที่ยวเชิงพัฒนา เพื่อพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งสนับสนุน การพัฒนากิจกรรมการ

ห้องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่สอดคล้องกับศักยภาพเชิงวัฒนธรรม วิถีชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขีดความสามารถของพื้นที่อย่างบูรณาการ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเพื่อการ กีฬา สุขภาพ รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพด้านการบริการและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีมาตรฐานปลอดภัยทุกระดับ (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน, จันทบุรี, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ ชาวบ้านได้ร่วมตัวกันจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบ “หมู่บ้านโฮมสเตย์” มีการจัดอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงป่าปลาเห็ดโคน ต้มส้มปลากระบอก ปูนิ่มทอดกระเทียมพริกไทย และอาหารทะเลตามฤดูกาล เช่น ปลาหมึกย่าง กุ้งเผา หอยนางรม หอยทะเลเผา ปลาอินทรียึ่งน้ำปลาเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนเป็นหมู่คณะ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ชมวิถีชีวิตชาวเล การเลี้ยงหอยนางรม การเลี้ยงกุ้งขาว การเลี้ยงปูทะเล ประชาชนมีรายได้สามารถเลี้ยงตนเองได้ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยนำทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตชาวเล มาสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน จากความสำเร็จของชุมชนบ้านคลองขุดด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นมีรูปแบบของการจัดการสู่ความสำเร็จได้อย่างไรบ้าง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบและศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะให้กับชุมชนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น รวมทั้งประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เผยแพร่ให้กับหมู่บ้านและชุมชนอื่นที่สนใจต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคลองขุด จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของคนในชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคลองขุด จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของงานวิจัยในการศึกษารั้งนี้ คือ การศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคลองขุด จังหวัดจันทบุรี และ

ระดับความพึงพอใจของคนในชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคลองขุด จังหวัดจันทบุรี

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร คือ คนในชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

2. ตัวอย่าง

ตัวอย่าง คือ คนในชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 40 คน และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตระยะเวลาทางเนื้อหาของการวิจัย คือ มีนาคม พ.ศ. 2559 – พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคลองขุด จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ดีขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหมู่บ้านคลองขุด และเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี